

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v apravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 80.—. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Franciskanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača peti vsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Istra.

Dopis iz Koperščine.

(Zaupen shod »Pol. dr. za Slov. in Hrv. v Istri.)

Že večeraj smo na kratko ome- nili to važno zborovanje z nekateri- mi opombami.

Preidimo zopet k zborovanju samemu, katerega dnevni red, pred- lagan po predsedniku in soglasno sprejet od zaupnikov, bil je nasled- nji:

I. Poročilo poslancev o držav- no- in deželnozborskem delovanju.

II. Reorganizacija političnega društva za Slovence in Hrvate v Istri.

III. Slučajnosti.

Ad I.

1. O delovanju državnega zbora poročal je prof. Mandič. Opisal nam je v glavnih potezih ves tok držav- nega zbora od leta 1907, do danes. Marsikaj zanimivega je izustil stari, izkušeni naš voditelj posebno o posa- meznih minist. predsednikih. Omenil je najprvo Beckove obljube za iz- boljšanje našega narodnega položaja v Istri. Po mnenju govornikovem bi bil mož tudi izpolniti dane obljube, a bo med Nemci in Čehi prisilil ga je na odstop. Z njegovim padcem pokopane so bile tudi dane obljube, in tedaj se je pokazala v popolni jasno- sti dalekovidnost drž. poslanca dr. Laginje, kateri je že pri obljubah za- hteval uresničenje istih z besedami: »Ekskalenac! Bodite tako dobri ter izvedite kol danes dane obljube, ker sicer dvomim, da nam bode kaj osta- lo od teh!« Dobili nismo ničesar, za- kaj z Beckovim padcem odšle so tu- di njegove obljube, in njegov nasled- nik Bienenrth, ki ni oddalec bil prime- ren za mesto minist. predsednika, ni hotel slišati o zagotovilih, danih po svojem predniku. Večen boj med Nemci in Čehi oviral je tudi za časa Bienenrtha delovanje drž. zbora tako, da tedanja vlada je gospodarila cela 4 leta le s provizoričnimi proračuni. Temu možu sploh ni bilo mogoče priti z rednim proračunom pred fo- rum državne zbornice, zakaj bal se rum državne zbornice, ker zaslonbo je gotovega »fiasco«, ker zaslonbo je imel le v enem delu Nemcev in v Poljakih. Za njegovega predsedova- vanja v ministerstvu so gnali poseb- no hudo in neizprosno obstrukcijo Čehi, in Bienenrth ni kazalo druge- ga, kot razpust državnega zbora z upanjem v boljšo bodočnost, ki mu je bila pa tako to pot nemila, nam- reč: vsi njegovi glavni podporni ste- bri od Weisskirchnerja doli do Neu- manna ostali so v »trombi«. Slediti jim je moral tudi Bienenrth! Res, tudi on je spoznal svoj položaj za nevz- držljiv ter prepustil vodstvo vlade Gautschu.

Poslednji bil je mož na svojem mestu. A ker je javno in svečano pri- znal, da ni mogoče vladati v naši

državi samo z eno stranko, bil je zo- pet ožen v stehi pri gospodarstvu želnih Nemcih. Tudi soc. demokratje so mu zamerili, katere je skoro vsa- ka vlada znala ohraniti za se ter se odkrito naslanjala na to drž. skupi- no. Gautsch je slutil mržnjo teh ter se nepričakovano in v splošno začu- denje drž. zbora odpovedal min. predsedstvu po še le dobrem štirime- sečnem krmiljenju.

Naslednik mu je bil grof Stürckgh kateri še danes načeljuje naši vladi na Dunaju.

O uspehih, ki so jih dosegli za nas on in tovariši, omenja, da so prav ničevi, izvzemši nekaj podpor. Pa tudi pod takimi homatijami, ki vladajo posebno v zadnjem času v našem državnem zboru, ni sploh mogoče doseči ničesar! Glede vola- škij olajšav omenja, da smo na eni strani nekaj dosegli, namreč zmanj- šanje službene dobe, na drugi strani smo pa obvezani na večje število vo- jaštva in na večje direktne davke, tako da sploh ne smemo smatrati kot nikak uspeh. Delovanje dragin- skega odseka, kateremu je načeloval poročevalec sam, je bilo tudi niče- vo. Po celih pet do šest ur so prese- deli, ne da bi kaj pametnega ukre- nili. Tega niso dovolili veleindustri- janci, katerih podjetja nosijo marsi- kak milijonček in našim najvišjim kro- gom, zakaj marsikdo naših visokih dostojanstvenikov je zainteresiran v veleindustriji!

Konečno, da izpolni željo svojih volilcev, posvetil je vse svoje moči na Dunaju za skupen jugoslovanski državnozborski klub poslancev. Do tega pa ni bilo mogoče priti. On in tovariši pa se drže strogo le zaščiti svojih volilcev in pričakujejo zato tudi nadaljnih navodil za bodoče de- lovanje. (Prav je tako! Prip. pisca.)

Evo Vam v kratkem poročilo drž. posl. prof. Mandiča.

2. Sledilo je poročilo dežel. po- slanca Valentiča. Pred tem smo pa odmolili po predlogu dekana Škrbca »Ave Marija«, zakaj ravno ob prvih besedah poslanca oglašil se je pol- dan in Valentič je moral brez hruma in šuma prekiniti svoja izvajanja, da zadostimo i naši verski dolžnosti!

Ker pa sploh ne deluje naš dež. zbor, odkar je izvoljen, namreč že petero let, ni nam vedel povedati mnogo. Omenil nam je le zapreke, ki ovirajo to delovanje. Te so: jezi- kovna enakopravnost, slovarska zahteva, delitev občin, italijanski predlog. Naši poslanci stoje neoma- ieno na prvem stališču, v tem ko na- ši nasprotniki nočejo ničesar slišati o jezikovni enakopravnosti, pač pa odločno zahtevajo delitev občin, kar je bilo tudi stavljeno kot pogoj za iz- volitev dež. odbora. Mi nimamo danes svoja odbornika, brez katerih ne morejo ital. dež. odborniki ničesar sklepati. Imamo pa tudi naše trd- ne slovanske občine, katerih ni ena ne pade v roke nasprotnika: oni pa

imajo svoje omahujoče občine, kate- rih v najkrajši dobi bode v naših ro- kah že precejšnje število. Zato silijo Italijani s to zahtevo na dan; nam se pa ne mudi, ker vdobiti imamo kaj z obotavljanjem, zgubiti pa ničesar. Odločno in pa energično se zahteva enakopravnost v dež. zboru in od- boru, na kar pa Italijani nočejo pri- stati. Da se ublažijo duhovi, bilo je mnogo posredovanja od strani vlade, pa zaman: ker vsak hoče imeti svoje, ne da bi privolil kaj svoje- mu sodeželanu! Tako plava barka dalje in, kadar se sliši, bližamo se tu- v Istri h komisarijatu. Tega vsprej- mamo z vso gorečnostjo, posebno še, ker vidimo, kako škrti slavna na- ša vlada manjšine s svojimi komisa- rijati po Hrvatskem in Češkem. Če hoče biti dosledna, mora tudi nas, ki smo tu sicer zastopani v dež. zboru kot manjšina i. t. radi gospodstva Italijanske liberalne stranke, a v isti- ni tvorimo nad tri petine celokupne- ga prebivalstva Istre, ščititi in bra- niti; in pričakovati smemo pravič- nosti vsaj od tam, odkoder bi mora- la izvirati. (Teško, da bode kaj od te strani.)

Redne dosedanje dež. posle upravlja dež. odbor. Naš narod je tu zastopan po dveh vrlih gg. i. s. pu dr. Zucconu in Andrejčiču; a nad vsemi stoji še peti dež. odbornik, namreč zopet Italijan, kateri odlo- čuje. Tako je naša oblast v dež. od- boru zopet omejena. Da bi pa imeli jasnejšo sliko o resničnem stanju na- še dežele, slišati bi morali ravno glas enega odbornika. Zato je želja nadučitelja Urbančiča iz Predloke, naj nam v bodoče na takih sestan- kih i kak dež. odbornik.

Predsednik Trinajstić vzame željo na znanje ter istodobno ome- nja, da je bil že danes namenjen v Dekani dr. Zuccon, a zadržan po la- stnih poslih, moral je izostati. Priho- dnič se pa gotovo oglasi eden ali

Zgodba o Janezu Močeradu.

III.

Ko procesija je minila se Ljubljana je gostila, tudi Janez Močerad sne kal dobrega prav rad.

Polne bile so gostilne v njih pa množice obilne, kamorkoli Janez gre, ven povsod ga zapode!

Kadar kruli po trebuhu, vsak ozira se po kruhu, tudi Janez se jezi: poldne je — kosila ni.

Janez spomni se na kračo na klobaso in pijačo, in tako veli ljudem: dajte jesti — al pa grem.



Ko tako kosila išče Janez pride na dvorišče, tam so kuhali vse vprek srečni Janez, dober tek!

Tam dobil za dobro plačo Janez hrano je domačo, ker se dolgo postil je, dobro se pogostil je.

Komaj dobro se je vsedel, komaj dobro se najedel.

množica od vseh strani, na dvorišče se vali.

Množica je vedno večja, krog in krog velika gneča, da ganit se moči ni, Janez se zelo poti.

Janez je prav dobre volje, v senci ležati je bolje, a kdor plača, mu je mar, kaj dobi za svoj denar.

Množice so se zganile in naprej so se valile, tam sedel je en gospod in je čakal na spreved.



Vsak je moral poklekni- njemu čevlji poljubiti, rekli so: to je vladar vse dežele poglavar.

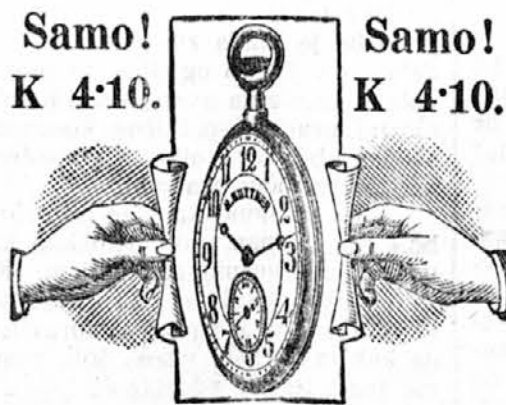
Janez se mu je približal, malo je z očmi zamižal, malo pljunil: en, dva, tri, kronca v puščico zleti.

Ko je bilo to končano, je pozdravil množico zbrano, en govornik in še več kar je bilo vsem po všeč.

Prav lepo so govorili, a ljudje se veselili, živio vpili so na glas, Janez pravi: To je špas.

H. Suttner, Ljubljana, Mestni trg 25.

Samo! K 4.10.



Samo! K 4.10.

Št. 410 Nikel ank. rem. Rosk. jako dobro idoča samo K 4.10.

Najbogatejša zaloga vseh vrst ur kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Zahtevajte cenik, kateri se razpošilja zastonj in poštine prosto.

Lastna prot. tovarna ur v Švici.

: : Tovarniška znamka „IKO“. : :

Zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Pridi vendar kaj pogledat meni.«

»Ne, ne... danes sva na izpu- hodu — izprehajava se.«

Po večerem številu takšnih odgo- vorov je dejala Mihelina nekoč:

»Ali se bojiš, da te povedem v kraj likovnih ali zasebnih sestankov? Saj ni ničesar pri meni, draga moja, kadar mene ni doma... Lahko me torej obiščeš, ne da bi si umazala be- le peroti, golobčica.«

In Gilberta, spomnivša se, kaj ji je rekel nekega dne očka Florestan o golobčkih, ki skakljajo po blatu, ne da bi si umazali le eno peresce svo- jelega belega oblachila, je odgovorila Mihelini:

»Ali si neumna... Saj si vendar lahko mislim, da me ne bi vabila, ako bi bil kdaj pri tebi.«

»Ti ne veš! Imeniten čaj imam — nikoli še nisi pila enakega. Skuha- va si ga, in ko ga pokušaš, ti povem, od kod ga imam... To je silno sme- šna povest...«

In mala Gilberta, ki bi bila pila smrt na dobrem čaju, se ni mogla braniti dalje:

»To me miče, Poidiva.«

Mihelinin salon je bil kakor pre- lestna škatljica za bonbone, ves pre- pet z najnovejšimi angleškimi tka- ninami, kjer so se smejale velike ro- že na bledem ozadju.

Pohištvo, nekoliko nežno v svo- jih oblikah, je bilo skoraj vse laki- rano s tisto barvo, ki je prihajala baš takrat tako zelo v modo... Izkratka, Gilberta je bila vsa oča- rana.

Revica še nikoli ni bila videla takšnega razkošja, razen kvečjemu v izložbah velikih trgovin na bulvar- jih...

»Oh, Mihelina,« je vzkliknila in sklenila roke v gesti odkritosrčnega občudovanja, »kako lepo je pri tebi! Kako srečna moraš biti v tem stanovanju! Ah, kakor da vidim uresni- čene svoje sanje! To bi pa mene za- vedlo v greh!«

»Otrok ti veliki!... Takšnih sanj ti ne bo težko uresničiti: par ur se boš dogovarjala s trgovcem, pa bo... Toda pogled bliže: lepo je in prikopno očesu, a ko se približaš, vidiš, da je vse posnetek, vse slepa- rila.«

In vzdihnila je: Ah, če bi bil človek enkrat na poti uspeha! O, da, dobi se krasno pohištvo... In ti, kadar boš slu- žila suhe rumenjake...

»In kadar slečem modro oble- ko,« je dodala Gilberta, smeje se... »Ti si boš lahko nabavljala še vse drugačno pohištvo in drobnja-

rijo, ki spada k stanovanju, da je udobno in domače...«

Tako čebļaje, je našigala gori- lec rdečega bakrenega samovarja: »Zdaj pokusiš malo mojega ki- tajskega čaja.«

In dočim je opravljala svoje go- spodinjsko delo, nalivala vode v kot- lič, iskala lakasto škatljico, prine- šeno naravnost iz žolte dežele... se je vdajala Gilberta svoji rado- vednosti in iztikala po tem preljub- kem salonu.

Na klavirju je ležal cel Babilon cvetlic, partitur, knjig in albumov.

Preobrnjva vse to s svojimi prstki in odprla Gilberta velik al- bum, napolnjen s fotografijami.

»Aha, mojo zbirko gledaš,« je velela Mihelina, ki je hodila sem ter tja, iščoč škodelice, sladkornico in piškote.

»Da, kaj ne, to so sami tvoji pri- latelji in prijateljice?«

»Oh, da, saj veš, da brez prija- teljev skoro ne gre...«

»Glej,« je dejala, gledaje Gil- berta preko rame, »prav ta je tisti, ki se mu imava zahvaliti, da pijeva ta dobri čaj.«

Bila je slika mladega moža lepe postave s friziranimi brki in zelo značilnim znamenjem na levem licu, iz katerega mu je poganjaj dokaj obilen šopek las.

Bil je vitek, zdel se je precej velik, a gledal je srepo, nekam trdo... a to je bila gotovo krivda orisi-

ljenosti, ki jo čuti vsakdo pred foto- grafom.

»No,« je dejala Gilberta, »prav čeden je ta gospod.«

»Prav čeden, kakor se razume,« je odgovorila Mihelina in se zasme- jala.

»Kako ga pa imenuješ pravza- prav?«

»Vitez s piko mu pravim na- vadno... zaradi znamenja, saj si misliš... On pa tega nima rad, ker je vitezov preveč raznih vrst in ker ima itak prav zlahtno ime: go- spod vikont de Pierfit, Franc de Pierfit.«

»Ti pa občuješ z visoko družbo, kakor vidim.«

»Oh, z visoko!...«

Zresnila se je nenačoma:

»Veš, draga moja, kakor zla- htno je ime tega fanta — on ni po- sebno zlahten človek — le verjemi mi, imam ga tu v svojem albumu, zato, ker je prijatelj, ali bolje, tovariš nekoga, ki je moj prijatelj...«

»Razumem: prijatelj naših prija- teljev so naši prijatelji.«

»In tudi zato, ker je bil napo- sled vsaj dosel do mene gola lubez- nivo: kakor rečeno, dal mi je tudi ta čaj, ki ga ni stal Bog ve koliko...«

»Od kod ga je pa dobil...«

»Glej: Pierfit, ki ne premore be- liča... in ki troši vkljub temu prav čedne svote...«

»Kje jih jemlje?«

»Njegova reč. V Parizu jih živi dva- tisoč v istih okolnostih ka-

kor on, samih ljudi, ki izhajajo prav dobro, dokler se bogato ne oženijo — ali pa, dokler jih ne prime pravica za ušesa.«

»Po tem takim je to strašen člo- vek!«

»Pravim ti, da ne. Vsak dan jih srečaš na tucate... Pierfit je za- pravil najprej svojih lastnih par gro- šev in imetje svoje uboge matere, ki je umrla od žalosti... Oh, dobro sem poučena o tem gospodu... In nato je začel pometati bulvar s svo- jimi dičnimi tovariši, da se tako iz- razim.«

Gilberta se je zgenila kakor v zgražanju.

»Ampak!« je vzkliknila Mihe- lina, »ti prihajaš iz lune, da se čudiš takim rečem! Eh, veš, v najinem poklicu bodo ljudje, ki jih bova sre- čavali na svoji poti, najčedeš ravno takšni vitezi, kakor je vitez s piko... Najino edino dobro bodo bistre oči, da ne padeva v jame, ki so le zanje izkopane. Tovariši bomo, da... kajti, če bi jim obračala uboga žen- ska hrbet, je lahko prepričana, da bi se ji zlo godilo. A samo tovariši, dru- gega nič, nikoli...«

Gilberta se ni nič kaj prilegla ta malce cinična lekcija iz pariške živ- ljenjske filozofije; kratko je preki- nila pogovor:

»No... kaj je s čajem?«

(Dalje.)

drugi dež, odbornikov na stičnih sestankih, za kar nam dr. Trinajstič jamči že danes.

S tem je bilo končano tudi poročilo o našem dežu, zboru in odboru. Slediti bi morala razprava o poročilih obojih poslancev, a ker se oglasil k besedi dež, poslanec Pangerc, ki je v ognjevitih in izrazitih besedah pozival zbrane na skupno delovanje za dobrobit našega teptanega Istrana. Do tega poziva ga je pripravila najbrže okolnost, ki je jasno pričala, da imamo tu nekako skrajno levico in skrajno desnico ter centrum. Prav je mož govoriti, samo dvomiti je, da li se res i uresniči njegove želje, zakaj dejanja govore jasno, da se bližamo i pri nas hudi časom.

Po Pangercem govoru je sledila debata o poročilih, kar je tudi češče povdarjal predsednik sam. A splošno besedičenje, ki se je unelo, je pričalo, da ni ljudstvo razumelo, o čem ima razpravljati. Tako si n. pr. slišal moža besedičiti o krivicah, ki so se godile ob delitvi podpora v njegovi občini. Zopet drugi je jadrkoval o imenovanju vsakega načelnika v njegovem kraju. Resnih in stvarnih pripomb o poročilih poslancev ni bilo, izuzemši se omejenji medklic nadučitelja Urbančiča ter predlog dekana Škrbca, ki nalaga našim poslancom, da posvetijo vse svoje moči, da se zatvori čimprej Ital. enorazrednica v Pomnjaju, zakaj njegovo mnenje kot dobrega poznavatelja kraja je, da je soba, namenjena za šolo v Kostaboni veliko bolj prikladna od one Ital. šole v Pomnjaju. No, in če noče dovoliti šolska komisija pouka v sobi na Kostaboni, naj tudi zatvori šolo v Pomnjaju!

Konečno se oglasil k besedi nadučitelj Venturini iz Boršta ter predlagal resolucijo, v kateri se izreka našim drž. in dež. poslancom popolno zaupanje in priznanje za njihovo delovanje. Nadalje se pozivlja v isti narodne buditelje in voditelje na skupno in enotno delovanje v prospeh Slovanstva Istre.

S tem predlogom, ki je bil tudi soglasno sprejet, preide se k II. Reorganizacija političnega društva.

Pri tej točki se je nam na splošno začudenje javilo, da dosedanje naše politično društvo je bore malo delovalo, kar bi naj dalo tudi povod gotovim činiteljem, da so osnovali v področju političnega društva samega brez vednosti Istega novo politično društvo pod imenom »Kmetiška zveza, polit. društvo za Koprščno, s sedežem v Dekaniji«. Ta, danes že splošno znan čin razburil je našo javnost prav močno, in bati se je bilo, da pride na tem sestanku do hujšega sporenja. Vendar ni bilo mnogo. Da smo bili vsaj kolikortoliko mirni, zahvaliti se moramo edino le želji zmernejših, ki stremijo za složno in skupno, nikar pa ne cepitveno delovanje.

Mimo vsega, kar se je zgodilo o tem predmetu, o katerem upam poročati v posebnem dopisu, predidimo dalje, namreč k imenovanju raznih polit. odborov po posameznih občinah. Na predlog zastopnikov istih občin imenovalo se je za posamezne kraje odseke, katerih naloga je označena že v pozdravnem nagovoru dr. Trinajstiča.

Omeniti je še predlog župnika Čemažarja, v katerem se poziva pol. drž., naj deluje na strogo verski podlagi.

S tem je bil ta sestanek zaključen.

Stajersko.

Fala nad Mariborom. (Nesreča.) V soboto dopoldne se je zrušil v Fali nad Mariborom nek gruč, na katerem je bilo zaposlenih več delavcev. Pod leseno stavbo je bila precejšnja jama, napolnjena z vodo. V to jamo so se zvrnili delavci, a nante seveda tudi hlobovite. Ranjenih je bilo pri tem težko 5 delavcev, lažje pa okoli 10. Od teh se je enemu noga dvakrat zlomila, enemu je strta roka, tretjemu rebra, četrti je dobil živčno odreenjenje, a peti težke nožanje poškodbe. Težko ranjeni so: Jože Herner, tesar; Šime Zvoršnik, tesar; Karol Strohmeier, Karol Strauß, istotako tesarja, in Tone Polančič, dninar. Teh petero so prebelili v mariborsko bolnico, dočim so ostale pustili doma. Od 1. aprila, odkar se je z delom elektrarne na Fali pričelo, je to prva nesreča.

Maribor. (Železniška nesreča.) Ko je v nedeljo popoldne pripeljal v Maribor popoldanski dunajski brzovlak, je njegov strojevodja prezrl, da stoji znamenje pred postajo (pred cestovodom) na »stoji«. Zapeljal je v polnem teku proti postaji, pri tem pa trčil v nasproti mu prihajajoči tovorni vlak. Suneč je bil tako silen, da je bilo pri obeh vlakih vrženih iz tirov več vagonov. Suneč je povzročil pri potnikih brzovlaka več lažjih poškodb. Razen na materialu pa se ni zgodila večja nesreča.

Študenti pri Mariboru. (Moža zaklala.) K zadnji tozadevni notici se nam še poroča: zakonska Berleg sta po Studencih dobro znana. To pa zaradi večnih preprirov in pobojev, ki so se godili med njima. Olga Berleg je znana, da živi zelo razuzdano. Moža in svoja dva otroka, oba najnežnejše starosti, pušča doma, sama pa se vlača z drugimi. Dasi je tič pred tretjim porodom, je tudi tokrat popivala z nekim moškim, za kar je zvedel tudi njen mož. Ko se je vrnila, je prišlo med obema do prepira, v kojega poteku je mož pograbil pručico in jo vrgel za ženo, a jo zgrešil. Žena pa je potegnila žepni nož in ga zasadila možu v desno pleče tako, da so bila tudi pljuča nevarno ranjena. Z glasnim krikom je Berleg, od krvi popolnoma zalit, omahnil na stol. Olga Berleg je takoj po storjenem zločinu hitela na študentsko orožniško postajo. Trpelo pa je dolgo, preden se je toliko zopet zavedla, da je bila v stanu povedati orožniškemu stražmojstru Ehrlichu, kaj te storila. Ko so na to prihiteli v Berlegovo stanovanje orožniki, so našli Berlega nezvestnega sedeti na stolu, z glavo odprtega na okno. Po zaslini obvezi se je Berleg zopet zavedel, a tožil je o strašnih bolečinah na pljučih in pomankovanju sape. Prepeljali so ga v bolnico, njo pa izročili sodišču.

St. Ilj v Slov. gor. (Vrane in delikatese.) Ko so bili pred dnevi v Mariboru Nemci iz rajha, so napravili tudi izlet v St. Ilj, da tamkaj — kot smo že poročali — inspicirojo nemške priseljence. Ti in mariborski Nemci so pričakovali, da bodo našli ob prihodu ves St. Ilj v nemških zastavah. Mesto tega so morali videti, da so zelo malovažni ljudje. Zastavo — frankfurta — je izobesil samo hotelir na »Südmarkthofu«, znani patent-Nemec Rebenšek. Mož se je nadejal dobre kupčije, pa se je vrezal. Rajhovski gostje so prinesli iz Maribora vse mogoče: klobase, narzek, kuretnino, vino itd. To svojo zalogo so v südmarkini gostilni razgrnili, jedli in pili. Rebenšek je pa — sline cedile. Ko so se napehali, so šli, pustili pa stvari — jestvine — na mizi, češ: nazajgrede jih vzamemo s seboj. Prišel pa je šulvereinski nadučitelj Gordon in hitel te delikatese nositi domu. Rebenšek pa je sam s temi ostanki imel svoje »privatne namene« in zato sta se prav pošteno z Gordonom skregala.

St. Ilj. (Nadnec Sadu.) V St. Ilju je tudi slovenska šola pod vodstvom nadučitelja Sadu. V tem možu ni niti trčice nemškega, a se počuti seveda popolnega Nemca. Ko so bili v St. Ilju rajhovski švabi, jih je v družbi z Boštjanom vodil po St. Ilju in okolici. Saduju je baje Wastian pomagal, da je njegov sin dobil od »Südmarke« stipendijo za šolanje. Oče je prodal torej najpreje sina, potem pa še samega sebe. Spominjamo se še prav dobro časov, ko niti eden Sadujevih otrok ni znal govoriti nemški. Danes seveda ne znajo več slovenski, razen kadar prodajajo svoj rod — tujcem.

St. Ilj. (Kaj je resničnega?) Pravijo, da se je med tukajšnjimi Nemci zgodil v zadnjih dnevih velik npravnostni škandal. Neka frajlica si je iskala — postranskega zaslužka. Nekaj jutro so našli pri njej več fantov v kaj čudnih pozah... Dotično so ovadili, a bila je zelo drzna, tudi ko se je morala pred mariborskim okrajnim glavarjem zagovarjati. Stvar po St. Ilju splošno vzbuja mnogo pozornosti. Če je resnična, ne jamčimo, dokazuje pa, na kako silno slabem glasu je šulvereinska šola in vse, kar je v zvezi z njo. — Tekom dobrega leta bi bil ta npravnostni škandal drugi. Na vsak način je to značilno za naše renegate, ki imajo na svojem ščitlu geslo: »Za kulturo in moralno!«

Maribor. (Npravnost.) Minolo nedeljo se je vračalo v mraku neko mlado dekle skozi Stari park proti domu. Kmalu jo dojde elegantno oblečen, še precej mlad moški in jo začne nadlegovati. Ker ni bilo drugih ljudi, je dekle hotelo bežati, a jo je moški kmalu dohitel. Ko so dekletu že skoro pošle moči obrambe, je prepodil podleža nek pes. Dekleta je našla vsled prestopanja strahu onesveščenega na neki klopi neka postrežnica in ga z velikim trudom spravila domu. — Naša policija pač lovi po ulicah o vsaki priliki Slovence, ali na jih pusti pretepati, za varstvo npravnosti pa nima smisla. Že pred meseci smo pisali, kako škandalozne razmere vladajo ravno glede varstva npravnosti pri nas. — Danes konstatiramo, da je bil ta slučaj v letošnjem letu v istem nasadu že nekako osmi ali deveti. V enem je končalo z uničenjem. Da, da: »kultura, kultura, kultura...!« Mariborski nemčurji so lahko ponosni na sence, ki vstajajo...

Pošlite naročnino, ako je še niste!

Ljubljanski občinski svet.

Občinski svet ljubljanski je imel včeraj sejo, ki jo je otvoril župan g. dr. I. Tavčar ob 6. uri zvečer, imenoval obč. svetnika Likozarja in Bahovca za veriifikatorja sejnega zapisnika in sporočil, da so svojo odsotnost opravičili obč. svetniki Schmit, Kregar in Štrukelj, potem se je pa prešlo na prvo točko dnevnega reda:

Naznanila predsedstva.

Župan javlja, da vstopata v občinski svet namesto odstopivših članov Štembova in Milohnole Kav- in Kraigher.

Povodom dveh slavnosti so se udeležili posamezni obč. svetniki oficialnih maš. dež. predsedstvo mu je pa sporočilo zahvalo visokih oseb za prijazen sprejem udeležencev. Tekomalnega streljanja, kakor tudi za pogoščenje rezervistov, ki so se skozi Ljubljano vračali z meje domov.

Stoie — vstali so tudi obč. svetniki — se je spominjal župan smrti pok. dr. Jos. Kušarja, ki je 28. julija umrl v Rogoški Slatini, bil pa je nekdanji član obč. sveta ljubljanskega in vseskozi simpatična oseba.

Mestna občina ljubljanska — glavni dedič!

Župan naznanja, da je 7. junija umrl bivši čevljar Anton Fabjan, ki je imenoval v svoji oporoki, kar je vsekakor velika redkost, za glavnega dediča mestno občino ljubljansko. Zapuščina znaša okoli 17.000 K, od katere svote pripade precejšen del mestni občini, ki mu je, kot izvršiteljica oporoke, postavila na grobu skromen spomenik za 200 K, kateri znesek se je vzel iz zapuščine.

Uradniki se po nepotrebnem zahvaljujejo.

Finančnemu ravnateljstvu (I) se je odpisala polovica porabe vode.

Nato začne čitati župan neko zahvalo nekaterih mestnih uradnikov, ki se zahvaljujejo za napredovanje v službi, ali hitro odloži zahvalo in izjavi zelo umestno, da se uradniki nimajo na čemu zahvaljevati, ker jim ni bila dana nobena miloščina, temveč so napredovali v službi, ker so pač to zaslužili. Občinski svetniki so se vsi strinjali s to prav umestno opazko gospoda župana.

Nemška pritožba

Dr. Ambrositsch (kako nerodno je pisati taka slovenska imena z nemškim pravopisom!) in tovariši so se pritožili pri dež. vladi proti uradniški pragmatiki, ker v njej ni določbe, da mestni uradniki morajo znati tudi nemško in ker se dovoljuje tudi sprejem uradnikov, ki so končali študije na Hrvatskem in v Bosni. Prvi del pritožbe je vlada zavrnila, drugemu delu pa v toliko ugodila, da morajo položiti izpite na avstr. visokih šolah mestni uradniki politične konceptne službe, obč. zdravniki, živinozdravniki in tehnični uradniki.

»To so samo kapljice na pritožbo,« reče župan proti nemškim klopem s hudomušnim smehljajem. »Ker za te službe takointako že sama pragmatika zahteva izpite, napravljena na kak avstrijski visoki šoli. Stavimo torej to reč ad acta.«

Odgovor na interpelacije.

Zatem odgovarja na interpelacije, od katerih omenjamo interpelacijo obč. svet. dr. Novaka o varnostnih odredbah v poglavlju ljubljani. Župan odgovarja, da bo napravljeno 16 stopnjic, rešilne kljuge in tudi rešilni čolni bodo privezani, tako, da bo za varnost popolnoma preskrbljeno.

Zapisnik zadnje seje se odobri, potem pa napravi novi ljubljanski meščan Josip Olup meščansko obljubo.

Dopolnilna volitev v odseke.

Namesto odstopivših obč. svetnikov Štembova in Milohnole se izvolijo obč. svetniki: dr. Triller v finančni, Kraigher v personalni, pravni in olupševalni odsek. Kavčič v stavbni odsek in v direktorij vodovoda in elektrarne in Smole v odsek za službene pragmatike.

Poročila odsekov.

Dr. Novak poroča o županovem dopisu glede popolnitve upravnega odbora mestne hranilnice in predlaga izvolitev obč. svetnika Frana Kavčiča (dobi večino glasov.)

Dalje poroča obč. svetnik dr. Novak o dopisu magistrata glede nprave ustanovnih pismen za mestni jubilejni ustanovi za mestne uboge in za učence obrtnih strokovnih šol. Prečita pismo in predlog se sprejme, potem ko poročevalec pouči dr. Zajca o nekaterih rečeh, ki jih ni razumel.

Tarifi južne železnice.

Dr. Novak dalje poroča tudi o dopisu mestnega sveta v Gradcu gle-

de peticije na železniško ministrstvo v zadevi tarifov južne železnice. Južna železnica, ki naravnost sesa kri iz prebivalstva s svojimi tarifi, je dobila od žel. min. dovoljenje zvišanja tarifov za 7%, ali to dovoljenje je samo začasno in juž. žel. bi hotela, da bi se ono podaljšalo, ali pa spremeni v definitivum. Proti temu pripravlja graška mestna občina na žel. min. peticijo in se je obrnila tudi na ljubljansko mestno občino, da se akciji pridruži. Se sprejme.

Župan izjavlja, da je treba odstaviti z dnevnega reda točko o prošnji dr. A. Kokalja glede prevzetja spomenika Lundru in Adamiču, odnosno za spomenik nabranega denarja v vodstvo in oskrbo mestne občine, ker se je treba v tem oziru še dogovoriti s kamnosekom Vodnikom.

Vprašanje slovenskega gledališča.

Na dnevni red prideta dva poročila finančnega odseka, ali obč. svetnik dr. Zajc se oglasil k besedi k dnevnemu redu in predlaga, da se razpravlja najprej o poročilu gledališke komisije, ker od tega, kako stališče zavzame večina nasproti temu poročilu, je odvisno stališče, ki ga zavzame on s tovariši nasproti dopisu magistrata glede zvišanja gostiščine. Se sprejme, župan odredi na predlog obč. svetnika Štefeta 15 minutni odmor v svrhu dogovora.

Potem prečita obč. svetnik Kristan poročilo gledališke komisije v zadevi slovenskega gledališča. V zadnji seji obč. sveta je bila izvoljena gledališka komisija z nalogo, da najde način, kako bi se omogočila gledališka sezona 1913-14., ali komisija svoje naloge ni mogla izvršiti in prepušča odločitev obč. svetu.

Gledališka komisija je stopila v zvezo z dež. odborom, ki je pa postavil pogoj: da naj mestna občina gledališče plačuje (42.000 K na leto), dež. odbor ne da niti vinarja, temveč samo posloje dež. gledališča in fundus in struktus, pridruže si pa vse pravice hišnega gospodarja, t. j. da sme suspendirati ali pa popolnoma vstaviti predstave v gledališču. Gledališka komisija, seveda, ni mogla sprejeti tega pogoja, ker na ta način ne bi imela mestna občina ljubljanska nobene garancije, da ne bi dež. odbor iz bogštevke kakake vzroka v sredi sezone sistiral predstave, tudi radi vzrokov, ki stopijo izven nje, n. pr. radi eventualne kake demonstracije v gledališču proti dež. odboru. Gledal. komisija je zato predlagala dež. odboru, da se prepusti njemu pravica cenzure in da se ne bo igrala nobena stvar, ki je dež. odbor ne bi odobril, samo naj se prepusti gledališče do konca sezone, ali dež. odbor je kratkoma izjavil, da ostane na svojem stališču, da si namreč pridruže »pravico po lastni previdnosti gledališče zapreti pred koncem sezone. Gledališka komisija tega krutega pogoja ni mogla sprejeti in zato prepušča odločitev obč. svetu.

Obč. svetnik dr. Novak naglašja, da je mestna občina ljubljanska storila vse, da ohrani slovensko gledališče in te celo pripravljena zvišati subvencijo od 32 na 42 tisoč K, ali dež. odbor je storil, česar marsikdo ni pričakoval, on se je postavil na stališče, da naj mestna občina gledališče plačuje, prav pa ne sme imeti nobenih (dr. Zajc: »Ja, ja!«) Mestna občina tega odgovora ne sme molče vzeti na znanje. Ako dež. odbor ni imel zaupanja do »Dramatič. društva«, naj še bo, ker to ni nobena javna korporacija, ali ta odgovor je naslovljen na mestno občino ljubljansko, ki je sama po sebi zadostna garancija, da bi se dogovor izvršil. Noben srednjeveški gospodar ni govoril tako s svojim podložnikom, kot govori dež. odbor kranjski z mestno občino ljubljansko in zato stavlja naslednji predlog:

»Občinski svet izreka zahvalo gledališki komisiji za njeno trudaljubnost — izraža pa svoje obžalovanje, da deželni odbor do sedaj ni našel povoda s pritrditvijo predlogom gledališke komisije omogočiti obstoj slovenskega gledališča in sezono za leto 1913-14.«

Obč. svet. Štefe pravi, da je nekaj krivde tudi druge, ne samo na dež. odboru (dr. Zajc: »Vse, vse, ne samo nekaj.«) Zdi se mu, da prihodnje leto ne bo z gledališčem nič boljše. Zadnji odgovor dež. odbora ni treba doslovno razlagati, on bo postopal koncilijantno, eventualne demonstrante bo razganjala državna policija (splošna veselost). Predlaga, da se seja prekine v svrhu novih dogovorov. Se sprejme.

Ko se seja zopet otvori, izjavi obč. svet. prof. Reisner, da so predložili odbora nesprejemljivi. Priznava lojalno kot član gledal. komisije, da so se tudi zastopniki S. L. S. odkritosrčno trudili, da bi se gledališče omogočilo in nasprotje je med dež. odborom in mestno občino, ne pa med n. naprednimi obč. svetniki in onimi od S. L. S. v tej zadevi. Predlaga, da se stavi dež. odboru vno-

vič predlog, da se njemu prepusti pravica cenzure, on pa odstopa gledališko poslopje do konca sezone. Obč. svetnik Pammer govori nekaj v nekem nerazumljivem jeziku, ki ga naš poročevalec ne razume, ali k sreči se je našel tolmač, ki je našemu poročevalcu razložil, da Pammer protestira proti denarni podpori slov. gledališču.

Z večino glasov se sprejme predlog obč. svetnika dr. Novaka in predlog obč. svetnika prof. Reisnerja.

Župan predlaga, da se javna seja zaključi ino stale točke dnevnega reda odloži na danes ob 6. uri zvečer. Sprejeto. Sledi tajna seja.

Film »Benečanske sanje«

se bode predvajal 6 dni, t. j. od danes 17. do ponedeljka 22. t. m. v Kino-Idealu. Moderna socialna drama v 3 delih. Krasnejši od drame »Otrok Pariza«. Predstave ob 3., 1/2, 6., 1/2, 8. in 9. Primerno tudi šol. mlad. Cene 10 v. dražje.

Dnevni pregled.

Deželni odbor in župani. Naš deželni odbor gleda na župane kakor na neke hlapce, katere lahko po volji ozmerja in oklofuta, ako mu ne delajo po volji. Tega se je deželni odbor navadil, ker so bili po deželi na njegov pritisk izvoljeni taki možje, ki sploh nimajo nobenega županskega ponosa in so tako nezmožni, da mora deželni odbor namesto njih pošiljati na deželo svoje klerikalne uradnike, ki obenem opravljajo agitacijski posel za S. L. S. Dežela naj pa plača. Ljudstvo vendar voli župana, da dela v korist občine — ne pa da je hlapec deželnega odbora. Deželni odbor je naše občine in njih župane ponižal na najnižje mesto, v svoji mogočnosti pa misli, da ne sme noben župan več po svoje misliti. Tako čitamo v poročilu o seji deželnega odbora, da se je glasovalo o graji, ki naj se da »bivšemu županu Zupančiču, ker ni z vsemi častmi sprejel deželnega uradnika Kristana«. Prvič: mislimo, da je župan, ki ga izvoli občina v svojih občinah vendar več, nego uradnik klerikalnega deželnega odbora, drugič je pa veliko vprašanje, ali more deželni odbor tudi bivšim županom dajati graje. (To je ravno tako, kakor da si svoj gospodar pravico nad hlapcem, ko je že daleč od njegove hiše!) In vendar je modrost klerikalnih deželnih odbornikov sklenila, da se da bivšemu županu Zupančiču graja, ker ni pravočasno sprejel deželnega uradnika. Ker ne vemo, na kak papir piše deželni odbor graje, ki jih daje neposlušnim županom, tudi ne moremo vedeti, ali bo mogel g. Zupančič ono grajo porabiti za to, za kar bo edino primerna.

Kam gredo dijete. V poročilu iz seje deželnega odbora čitamo, da so pri seji predložili klerikalci dr. Novaku cel kup pobotnic za razne dijete, ki so jih dobili za svoja pota deželni odborniki in uradniki. Ko je dr. Novak zahteval, da bi se mu predložile knjige, se je to odklonilo. Kako se sliši, so baje narasle dijete od 14.000 do 50.000 kron, iz česar se vidi, da si gospodje, ki delajo za »blagor ljudstva« vse dobro zaračunajo. Govorji se celo, da so hoteli gospodje klerikalci na deželne stroške po deželi agitirati in so si dali plačati tudi ona pota, ki so jih delali za agitacijo klerikalne stranke. Dobro bi bilo te dijete natančno pregledati.

Klerikalna samoočtožba. V poročilu o knjigi »Aus dem Vilajet Kärnten« piše »Slovenec«: »Ko človek prečita to knjigo, vzklizne nehot: Neverjetno! To je zares vilajet! Knjiga tvori brezdomno nekaj mešanih zgodovinskih koroških Slovencev. Kajti s tem so koroški Slovenci apelirali slovesno na avstrijsko javnost, na cel kulturni svet. Vlada ne more na to molčati. Tudi državni zbor ne more iti na dnevni red preko te obtožbe. Naša jugoslovanska delegacija bo morala klicati merodaj. činitelje v državi na odgovor: Vlada, ki to trpi, spada na zaostno klop!« — Mi pa pravimo: Tudi oni slovenski poslanci S. L. S. v katerih sredi sedi koroški slovenski poslanec spadajo na zaostno klop pred celim narodom. Dr. Šusteršič vodi po Dunaju svoj klub s 27 poslanci in zakaj so ti poslanci na Dunaju, nego da pribore narodu pravice. Ako tega ne store, pokaželo, da nimajo ali volje ali sile. Seveda, če stranka skrbi le zase in za svoj žep — potem se godi po naših vilajetih, kar se vladji ljubli. Knjiga »Aus dem Vilajet Kärnten« je obtožba vlade — na tudi obtožba onih, ki dopuščajo, da se take stvari dogajajo. Koroška je dokaz, da je klerikalna politika za narod pogin.

Milan Prilčičević — bolan. Stotnik Milan Prilčičević, ki se je tako hrabro boril najprej v Makedoniji,

potem pred Drinopoljem in končno ob Bregalnici, je nevarno obolel na tifusu in leži v Belgradu bolan. On je bil poprej avstrijski oficir in je služboval v Gradcu pri koroškem 7. pešpolku, ali ni bil zadovoljen, srce ga je vlekel v slobodno Srbijo, zahvalil se je na časti avstrijskega nadlaftnanta, dobil srbsko državljanstvo in vstopil v srbsko armado kot nadlaftnant. Najprej je služboval v Kruševem, potem je bil pa premeščen v Belgrad, kjer je živo deloval na preloženju Srbije po aneksijski krizi leta 1908. Ne samo v Belgradu, temveč v celi Srbiji živi velik ugled, ki si ga je pridobil bil ravno s svojim neumornim narodnim delom, znan je pa tudi izven mej srbske kraljevine, posebno po zagrebškem veleizdatniškem procesu, na katerem se je veliko govorilo o njemu kot o avtorju onega znane jugoslovanskega revolucionarnega štata, ki ga je objavil prosluli Nastić. V bojih je bil silno hraber, tako, da vojaki pripovedujejo, prave legende o njemu in je dobil tudi izredno veliko odlikovanje — red Karadjordjeve zvezde z meči, ki so ga sicer dobili samo višji poveljniki, ki so se posebno odlikovali v vojni. Povsod je bil prvi, ali imel je srečo, sovražna krogla ga nikjer ni zadela, ali končno se ga je prišla v Kočani nevarna bolezen tifus, in sedaj že deset dni leži v Belgradu v bolnici. Zdravi ga njegov prijatelj in sorodnik, odlični belgradski zdravnik dr. Nikola Vučetić, ki pravi, da nenevarnosti za njegovo življenje. Bila bi tudi neprecenljiva škoda, za majorjem Vasićem se stotnik Pribević. Njegova močna natura gotovo premaga nevarno in težko bolezen, posebno ko ga zdravi tako odlični zdravnik kot je dr. Vučetić.

Učiteljska beda. Pišejo nam: Po Gorici, ki je Eldorado penzionistov se sprehajajo vsepolno upokojenih ljudskošolskih učiteljev, domačinov in tujcev, ki bi si radi dobili za priboljšek kako postransko službo. Toda zaman. Te dni je upokojen nadučitelj zaposlil za službo šolskega sluga na novi slovenski gimnaziji v Gorici! Ni bil uslišani, ker je prišel prepozno! Brez komentarja! — Pripraviti moramo, da naš »dični« dr. Gregorčič kaj rad nastavlja na slovenskih zavodih tujce, dasi ima domačinov na razpolago! Tako je upravi te dni neko učiteljsko moč poklical na goriske zavode iz — nemške Idrice! Ma bravo, Reverendissimo! Potem pa vpijete: »Proč s Kranjci!« pa dajte na svojih zavodih sami Kranjcem prednost pred — domačini! Kolika doslednost! Kolik značaj!

Iz selške doline. Pri nas je »Dan« jako priljubljen list. Bero ga na Bukovici, v Bukovici, v Selcih, Zelenjkih in drugod. Kmet izpregleduje in gre na dan. V Selcih je z novim šolskim letom zopet vstopila doslej na dopustu se nahajajoča učiteljica P., nastopil pa mladi učitelj M. Na Bukovici se zmerom poučuje gđc. P., ki mora imeti silno dobro zaslobo, ker je — dasi mlada — dobila učiteljsko službo na Bukovici, čeravno je bil sokompetent učitelj St., ki služi že menda 15 let in je na glasu kot dober učitelj, kmetijski strokovnjak in pevovodja in je služba izrecno bila razpisana za moške prosilce. Pa to je menda uspeh kot shoda.

Dolenjske železnice. Res lepe razmere vladajo na dol. železnici, ki je notabene v oskrbi držav. železnice. Pred kakim tednom sem se vračal s svojo rodbino s počitnic v Ljubljano in sem imel res obilo užitia in veselja od te zabavne vožnje z večernim vlakom. Sprevidnik močnega mož, je že tako strahovito loputal z vrati posameznih kupejev, kot da je sodni dan. Sredi najlepšega cinganja pa potegne zunaj močan veter, luč v kupeju zaplapolala žalostno in — ugasne. V kupeju je bilo kakih 15 ljudi torej vsi brez luči, sredi teme! Šele par kolodvorov dalje na Grosuplem se je prižgala luč. A goste je čakala še nova udobnost! Pričelo je namreč deževati in voda je pljuskala skozi zaprto okno na potujoče občinstvo, ki seveda ni bilo ravno navdušeno! Sploh je dol. žel. tak »unikum«, da je veselo in posebno čast ji delajo razni magnetni sprejodniki, ki menja se niso na jasnem, ali je njih naloga ščipati karte ali ženske!

I. sestanek ljubljanskih tehnikov. »Akademično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju« priredi s sodelovanjem društva slovenskih agronomov »Kras« na Dunaju, »Kluba slovenskih tehnikov v Pragi«, »Kluba slovenskih tehnikov v Gradcu« in »Kurških slovenskih tehnikov« v dne 20. in 21. kimavca t. l. I. sestanek slovenskih tehnikov v Ljubljani. Udeleženci se sestanejo v soboto 20. t. m. od polu 9. dopoldne v »Prosvetini« dvorani Mestnega doma, kjer jim bo de razložil inženir Janko Mačkovec bistvo načrta za zgradbo obrežnih zidov v regulirani Ljubljani in zbiralnih kanalov v Ljubljani. Ob 10. uri odidejo nato v opokarno Vidic & Komp. na Viču, kjer si bodo ogledali tovarniški obrat. — Ob 3. uri se zbe-

rejo tehniki pred Mestnim domom, da odidejo potem v strugo Ljubljane, kjer se vrše zanimiva tehnična dela. — Ob polu 8. uri zvečer predava v »Prosvetini« dvorani Mestnega doma tov. cand. chem. Ferjančič Srečko (Curih-Svica). — V nedeljo 21. t. m. ob 9. uri dopoldne se vrši v dvorani »Prosvete« v Mestnem domu zborovanje slovenskih tehnikov. Na dnevnem redu so poročila članov imenovanih društev oziroma klubov o dosedaj obstoječih organizacijah in o splošnem položaju slovenskih tehnikov. Na razgovor pride tudi »Zveza akademičnih tehničnih organizacij«. Vsi tovariši se vabijo, da se po možnosti udeležijo prireditve, ki bo de nedvomno tvorila važen mejnik v medsebojnih odnošajih med slovenskimi tehniki in njihovimi organizacijami. Vabijo se tem potom predvsem tudi gg. starejšine imenovanih društev in klubov, kakor tudi ostalo dijaštvo, da posvete sestaniku prijateljsko pozornost. Abiturijentom, ki so se odločili za tehnični študij, bo nudil sestanek priliko upogleda v razmere, v katerih živi slovenski tehnik; tudi jim bo dana prilika, da stopijo v prijateljski stik z bodočimi tovariši.

Dana beseda novomeških trgovcev. Iz Novega Mesta smo dobili vprašanje kako in kaj mislijo gospodje trgovci glede one okrožnice, po kateri so se zavezali v takem in takem slučaju plačati gotovo globo dijaškim kuhinji. Pričakujemo, da bodo gospodje trgovci ostali mož — beseda.

Dom na Vršču se zatvori za letošnje leto dne 22. t. m. V poslovitev priredi v nedeljo 21. t. m. kranjskogorska podružnica izlet na Vršču.

Odlikovan Slovenec v Srbiji. Za zasluge v srbsko - turški vojni za časa obleganja Odrina in v srbsko-bolgarski vojni je odlikovan častnik V. F. Jelenc s srebrno medaljo za zasluge.

»Veda«. Četrta in peta številka »Vede« izideta tekom tega tedna. Ta številka »Vede« bo obsegala 12 tiskanih pol raznega zanimivega gradiva.

Iz Boštanj. ali o tem, kako kaplan obiskuje gostilne in fante ven podi in jih v cerkev goni. Neki mladenič je pil v gostilni g. Dermelja steklenico piva. Tedaj je prišel kaplan in je rekel fantu: »Vi pijete šnops.« Fant mu je odgovoril: »Ali ste brljavi, ali ne vidite, da je to pivo. Sploh pa pijem, kar hočem.« — Župnik pa, namesto da bi opravičeval cerkvene posle, opravila svojo klerikalno posojilnico, ljudje pa, ki pridejo po opravičih tja, morajo čakati po cele ure, predno se mu zljubi govoriti z njim. Tudi prodajalne v tej fari se ne smejo odpreti, predno ne mine velika maša. Ker je g. Dermelj napreden človek, zato kaplan vedno podi fante, ki zahajajo tja, iz gostilne.

V smrtni nevarnosti. Dne 12. t. m. sta prali 12letna Marija Jutraž in 14letna Marija Uhernik, obe iz Trebnja na potoku Temenici perilo. Med delom jima je padel škaf v vodo. Deklici sta se trudili, da bi ga izveкли iz vode, pri tem pa sta padli obe v Temenico. Voda je bila tam globoka kakor dva metra. Med tem, ko se je Jutraževa držala za travo na bregu in klicala na pomoč, je zginila Uhernik pod vodo. Oče Jutraževe, posestnik Ivan Jutraž je zaslusal klice svoje hčerke in je prihitel k vodi. Skočil je takoj v vodo, zgrabil je Uhernikovo, ki je bila že nezvestna in jo je spravil na suho. Po dolgem času se mu je posrečilo spraviti deklico k zavesti. Ta leži še sedaj, bolna od strahu, v postelji.

Sam se je ovačil. Pretekli petek se je ovačil orožništvu v Sent Vidu pri Stični 23letni ključavničarski pomočnik France Bivec. Povedal je, da je omenjenega dne sprožil na svojo mačko, ki stanuje v Sent Vidu, dvoje streliv iz samokresa, ker mu ni hotela dati denarja, ki ga je od nje zahteval. Pravil je, da ne ve, če je zadal svojo mačko in jo poškodoval, ker je takoj nato zbežal. Orožništvo je Bivca izročilo deželnemu sodišču v Ljubljani.

Samomor. Dne 13. t. m. so našli ženo mesarja in posestnika Antona Ipavca iz Idrije v shrambi za jedila obešeno. Ipavčeva, ki je že nekoč poskusila izvršiti samomor, je napravila to v navalu blaznosti.

Nočen napad. 24letnega Franceta Rožnika iz Zaklanca pri Horjulu je napadel tle dni v Brezju okrog polnoči neki posestnik brez vsakega vzroka in ga je vdaril po glavi z nekim lesom. Rožnik je zadobil težko telesno poškodbo.

Vlom in tatvina. V odsotnosti domačih ljudi je vliomil doslej neznan tat v hišo posestnika Josipa Nartnika iz Selnika pri Polhovem Gradcu. Vliomil je v stensko omaro in je ukradel iz nje denarnico, v kateri je bilo 12 K. Iz neke druge omare je ukradel denarnico s petimi kronami. Orožništvo tatu zasleduje

Ljubljana.

— **Nadaljevanje o milijonski Novakovi zapuščini.** ki vzbula toliko zanimanja, pričbimo vsled pomankanja prostora jutri.

— **Iz tajne seje mest. obč. sveta.** Dr. Demšar in dr. Rus se imenujeta za mestna zdravnik. — Dr. Črne se imenuje za podtajnika v Mestni hranilnici v V. čin. raz., istam se imenujejo gosp. Rode za oficijala, g. Zupan in Strlekar za praktikanta. — Vodji Levcu se dovoli za zavetišče v šoli na Prulah letnih 200 K. — Podelje oz. odklonilo se razne koncesije.

— **Klerikalna mučenika v Mostah.** Orehek in Wostnerja bodo možčanske volitve stale precej lepih kronc. Že zadnjič je bilo stroškov okoli 200 K. Orehku se to ne bo de veliko poznalo, ker bo de dobil podporo. Ali Wostnerju, temu pristnemu značaju bo de šla stvar nekoliko bolj trda. On je rokodelc in kar si zasluži, porabi lahko za svojo družino. Njegova žena je posestnica in ima tudi precej dolga na svoji hiši, ne preostaja nima ničesar. Ker je mož mislil, da bo de imel pri klerikalcih več dela, nego pri naprednjakih, se je čez noč prelevil in postal klerikalec.

Kakor se pa vidi, ga bo de špas precej stal. Kaj ko njima bo poslal zastopnik svoj ekspanzar? Na vsak način bo njegov novi značaj precej stal. Kazen se njima tudi ni zmanjšala, kakor pravi »Slovenec«, samo volina pravica se jima je zopet podelila. Ker smo neverjetni Tomaži, se bomo de o tem sami prepričali. Dokaz je ostal, da sta možakarja sleparila na drobno in na debelo in ta madež ne bo nikoli zbrisan. Možakarja sta bila vržena iz občinskega odbora in to nam zadostuje. Sramota sta vživala cele možčanske občine. Zaradi tega je Orehka zadela kap od same žalosti. Wostner si je mislil, da ga prav kmalu zadene. Orehek in Wostner bodeča kakor pravi Slovenec, zopet sedela v odboru in mu delala čast in ugled. Zupanje občanov jima je splavalo po vodi, pa magari da postaneta po sili prezidenta možčanske občine. Ker madež na njunih delih se ne bo nikdar več zbrisal. — Klerikalci so mislili, da bodo dosegli še več, to se jim pa ni posrečilo in takrat bi bili še le zaupili po Mostah, kakaj obrekovalci so liberalci, Wostner pa Orehek bi pa bila mučenika liberalcev. Zato so pa blamirani ostali klerikalci sami, ker se je njih umazano perilo pralo od ljubljanskega sodišča gori do najvišje instance, ki jima pa tudi ni mogla spregledati kazen in je samo spremenila zaporno kazen v denarno kazen — drugega pa prav nič.

— **Vodstvo tvrdke Singer v Ljubljani** nam na včerajšnji našo notico sporoča, da smo bili o stvari napačno poučeni, ker je tvrdka internacionalna, ima povsod nastavljen domače ljudi, oni inserat ob priliki kat. shoda je prišel med svet brez vrednosti ravnatelstva, in se rabilo Singerjevi šivalni stroji v vseh boljših zavodih. Toliko v pojasnilo.

— **Razpisano je mesto učitelja** na I. mestni šoli v Ljubljani. Prošnje do 30. t. m.

— **Gospodinska in kuharska šola v Mladiki** se začne v četrtek dne 18. t. m. (ne I. okt., kakor prejšnja leta.)

— **K poročilu o nedeljski dirki »Ilirije«** dodajemo, da je zastopnik Adler-koles, ki so dosegla prvenstvo, tvrdka A. Gorec v Ljubljani.

— **Ročni zapisnik za šolsko leto 1913—1914** je izšel in se dobiva v Učiteljski Tiskarni. Cena brez kataloga 1.80 K, s katalogom 2 kroni.

— **Ob priliki petdesetletnice** priredi telovadno društvo »Sokol« v Ljubljani sokolsko razstavo. Da mu bo mogoče podati čim najboljšo sliko v društvenem razvoju, se obrača tem potom do cenj. občinstva, zlasti pa do starejših bratov z vliudno prošnjo, da mu blagovolijo prepustiti za ta namen potrebni razstavni material, kakor: dele starega kroja, sokolske tiskovine (letna poročila, vabila itd.), darila in diplome s tekem, fotografije, zlasti iz starejših dobe in druge enake spominke, ki so v tesni zvezi z društvenim razvojem. — Predmeti za razstavo naj se blagovolijo oddati do 17. do 24. t. m. izvzemši nedelje 21. t. m. v društveni sobi v Narodnem domu od 6. do 7. ure zvečer. V nedeljo, dne 21. t. m. se bo pa sprejemalo za razstavo namenjene predmete dopoldne od 10. do pol 12. ure. Po zaključku razstave se bodo vsi predmeti točno in nepoškodovani vrnili lastnikom. Odbor.

— **Uljudno vprašanje na gospoda župana.** Preteklo spomlad, ko je bila na dnevnem redu regulacija kolodvorske odnosno Pražakove ulice, ste glasom poročili v časopisu izjavili, da se bo de pri posestnikih ob »Taboru osebno informiral,« odnosno no si ta prostor ogledal. Ker do danes še nismo bili deležni obhliube-

ga obiska na naši »puščavi«, ker že tujci povprašujejo, če spada ta prostor k mestu, si dovoljujemo z ozirom na to, ker naš okraj nima (nemvem po čigavi zaslugi) v občinskem odboru nobenega zastopnika — najuljudneje Vas prositi, da spolnite dano nam obljubo in posvetite vsaj malo pozornosti tudi nam davkoplačevalcem ob »Taboru«. Ob tej priliki bodi omenjeno — da stem, da po »novem« cel dan stražnik ta prostor ogleduje, nam ni nič pomagano. Tudi smo dobili menda po zaslugi gosp. Jegliča eno svetilko, ki sveti do 9. ure, toda kaj nam to pomaga, ker je po 9. uri tu prava egiptovska tema, kateri smo se domači sicer privadili, zato se pa tuici tembohi škandalizirajo — ker je toliko cest in precejšnji promet. Nevarno je, da se na cesti kdo ponesreči, kjer je mitnica, cerkev, vojašnica itd. bi pač rabil več pozornosti in udobnosti. Zato prosimo hitre pomoči. Ravno tako prosimo, da se vendar naj bi začelo z ureditvijo parka, ker se dovoli že 14 let odklada, saj smo tudi mi davkoplačevalci in če kje v Ljubljani — je gotovo na »Taboru« park potreben. Torej prosimo! Volilec.

— **Nogometna tekma Celovec - Ljubljana.** Za nedeljo se nam obeta zanimiva nogometna tekma. Po daljšem presledku nastopi namreč zopet v Ljubljani prvo moštvo celovških atletikov, ki nam je iz lanske pomladi še prav dobro v spominu vsled svoje elegantne in vsestranske fair igre. Kar je »Ilirija« za Ljubljano, to so atletiki za Celovec. Vsled tega lahko trdimo, da bo to obenem tudi tekma za prvenstvo mest Celovec - Ljubljana. Ta tekma bo gotovo ena najzanimivejših, kolikor smo jih že zadnji čas videli v Ljubljani in bo za gledalce gotovo mnogo bolj napeta kakor one velike s praško »Slavijo«, ki je bila za naše moštvo mnogo premočna. Sportunari, ki poznajo naše in celovško prvo moštvo v sedanjih njih formi in moči, trdijo namreč, da ni mnogo difference med njima. In najzanimivejše, v posameznih momentih celo razburilive in živce dražeče so tekme med enako močnimi moštvi, posebno, ako se na obeh straneh polaza največjo važnost na elegantno ter fair igro in dobro premišljeno kombinacijo. Kdor je gledal tekmo »Croatie« z rezervo »Ilirije«, ta bo temu prav rad pritrdil. Ta tekma se bo pa razlikovala v marsikaterem oziru od vseh dosedanjih. »Ilirija« nastopi prvič v svoji novi sestavi in svojimi novim načinom igre v večjem matchu. Koliko je s tem pridobila, za to najbolje govori razmerje proti rezervi, namreč 8:2, ki je bilo proti 0:2. Nasprotno pa tudi Celovčani v zadnjem času prav pridno trainirajo in pridejo vsled svoje dobre forme na drugo mesto v nemških alpskih deželah. Oni se vadijo na način, ki je vpeljan pri ogrskih prvorazrednih moštvi, kajti v svoji sredi imajo igralca, ki je dosedaj igral v Budimpešti. In da ogrska moštva nadkriljujejo avstrijska, to je precej znana stvar. Nedeljska tekma bo torej obenem tudi preizkušnja kombinacije in igre po ogrskem in češkem načinu, kajti pri »Iliriji« se vpeljuje način igre praške »Slavije« in so posamezni njeni igralci že precej dostopni temu načinu.

— **Za »Sokolsko zvezo«** mesto cvetk, ker »prepevdam« sad diši, je poslal Albin Železnik 3 K. — »Slovan Francel« je daroval vsled prepovedi cvetličnega dneva »Sokolski zvezi« 2 K. Ga. Korene za isti namen 1 K.

— **Poziv narodnemu ženstvu!** V soboto 20. t. m. darovala se bo v Trnovem ob 8. uri običajna sveta maša za narodne žrtve, padle 20. septembra 1908. Dolžnost vsega narodno čutečega žensstva je, da se te maše v najboljšeštem številu udeleži!

— **»Benečanske sanje«.** Ta film pretresljive vsebine in velike lepote.

krasne scenerije, se predvaja danes prvikat v kino »Idealu«. Primeren tudi za mladino. Predstave danes do ponedelja vsak dan ob 3. pol 5. 6. pol 8. 9. Cene 10 v zvišane.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

JAPONSKO - KITAJSKA VOJNA NAPETOST.

Nanking, 16. septembra. Poročilo »Deutscher Kabelgesellschaft« pravi: vsled sprejetja vseh zahtev japonske vlade od strani Kitajske je spor poravnal. (Zahteve so bile, kakor znano: najemninska pogodba, s katero se Portartur prepusti Japoncem za daljših 15 let; prepustitev dveh važnejših južnokitajskih pristanišč proti najemini.)

Tokio, 16. septembra. Japonska zahteva od Kitajske tudi koncesijo za železnico v Mandžuriji in odstop važne vojaške postojanke na Kitajskem.

Tokio, 16. septembra. Poročilo »Deutscher Kabelgesellschaft« pravi, da je Japonska odposlala pred Nanking še 2 križarici in 4 rušilce torpedolov. Ko dospeto te ladje pred Nanking, se bo nahajalo na jantškem jezeru 13 japonskih križaric in 4 rušilci torpedovih čolnov.

KORALE NAJIDENE.

London, 16. septembra. Nekl večerni list poroča, da je bil v nekem predmestju najden zavoj, v katerem se je nahajalo 58 koraj od 59, iz katerih je bila sestavljena ovratnica, ki je na tako čuden način bila na pošti ukradena. Zavoj je naiditelj izročil policiji.

KOLERA SE GROZIVITO ŠIRI.

Belgrad, 16. septembra. Kljub vsem varnostnim odredbam se kolera strašansko širi. V zadnjih petih dneh je obolelo v Nišu zopet 80 oseb, od teh mnogo s smrtnim izidom. V Belgradu sta dva nova slučaja.

SKERLECZ ZOPET OPERIRAN.

Budimpešta, 16. septembra. Skerlecza se je zdravje v toliko poslabšalo, da se je v budimpeštanskem zavodu »Rdečega križa« moral podvreči novi operaciji, ki se je srečno iztekla. Komisar bo moral ostati še 3 tedne v zavodu.

Odgovorni urednik Radivoj Korene
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«

Mali oglasi.

Dva čevljarska pomočnika, enega za boljša in enega za mešana dela, sprejme takoj Ivan Sober, Škofja Loka.

2 klavirja, eden nove konstrukcije, drugi preigran, se ceno prodaja. Kje, pove »Prva anončni pisarna«.

Dijak realca se sprejme na hranilo in stanovanje. Glasovir v hiši. Naslov v »Prvi anončni pisarni«.

Teodor Kunc

Prešernova ulica št. 5, I. nadstropje.

Damski modni salon

za angleška in francoska
.. dela se priporoča. ..

FRAN KRAIGHER

krojaški mojster

Gosposka ulica števil. 5

se priporoča slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih oblek po meri. — Inozemskega in domačega blaga veeno na izbero. — Sprejema tudi izdelovanje oblek in popravila. — Cene zmerne. — Izdeluje vsakovrstne svetovno znane gumbe iz svile in blaga, trpežne tudi za eksport po morju.

229

Odlikovana tovarna jesina

Trst - Luigi Salvador - Trst

Ustanovljena l. 1841.

Ulica Casimiro Donadoni 16. — Telefon števil. 789.

Naslov za pisma: Luigi Salvador, Trst, poštni predal.

Edina tvornica s patentiranim avtomatičnim sistemom. Najboljše: na Primorskem.

Posebnost: Naravni jesih iz telega in dečega vina ter jesih iz čistega alkohola za konserve.

Vsled avtomatičnega proizvajanja, ki je mnogo cenejši od ročnega dela, mi je mogoče postreči svojim odjemalcem z izdelkom, ki je neprekosljiv glede dobote in nizke cene.

Naročbam se prilaga pismono jamstvo, da odgovarja izdelek popolnoma hranilni vrsti; na zahtevo pošljem vzorce in cene.

V važnejših mestih iščem zastopnik e.

Spretnega pomočnika in učenca

iz poštene hiše sprejme L. Kuharič, trgovina z manufakturnim in spece-rijskim blagom v Ormožu.

Sprejme se v trajno delo dva dobra čevljarska pomočnika in enega učenca.

Alojzij Fabian,
čevljarski mojster, Črnomelj (Belokrajina).

Simon Praprotnik

Jenkova ulica 7.

priporoča slavn. občinstvu svojo veliko zalogo ledenikov, vrtnih :: miz, stolov :: in sploh vsa v mi-zarsko obrt spada-joča dela.

Delo solidno, zmerne cene, postrežba točna.

Ceniki se pošiljajo franco in zastoj.



Gramofonske plošče

Plošče preje K 4—, sedaj samo K 1-95. Velikanska zaloga gramofonov! Zahtevajte cenike.

K 1-95 K

25 cm velike, dvo-stranske, priznane najboljše znamke prodajam radi velike zaloge pod last. ceno

Fr. F. Nežec,
Ljubljana, Stari trg št. 9.

Šolske knjige

za vse srednje, meščanske in ljudske šole v najnovejših odobrenih izdajah ter vse šolske potrebščine v najboljši kakovosti priporoča po zmerni ceni

L. Schwentner
knjigotržec

v Ljubljani, Prešernova ul. 3.
Poslopje „Mestne hranilnice“.

Učenke

se sprejemajo v privatni pouk za vsa modistovska dela. — Poučujem v skupnih posameznih in večernih tečajih.

Od visoke c. kr. dež. vlade konces. učni zavod za vsa modistovska dela.

Al. Vivod-Mozetič

Ljubljana, Pred škofijo 21, II. nadstr.

Prosim zahtevajte prospekte.

V „Narodni kavarni“

od danes naprej vsak večer



koncert



elitne dunajske damske kapele

Začetek ob 8.

Vstop prost.

Za obiskovalce koncerta je prikladna zlasti restavracija „Zlatorog“ poleg „Narodne kavarne“ s svojo priznano dobro kuhinjo, pristnimi vini in izbornim češkim pivom

Priporoča se slavnemu občinstvu ter prosi za obilen poset

Fran Krapež.

Šolske potrebščine

vseh vrst priporoča

Marija Tičar, Ljubljana

Sv. Petra c. 26 nasproti

„Zlate kaplje“.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Ob
pričetku
≡ šol ≡

priporoča trdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo vsakovrstnih izgotovljenih

oblek za dečke
in deklice.



Adler-kolo

tvrdke A. GOREC Ljubljana

je bilo pri nedeljski dirki Ljubljana-

Logatec-Ljubljana

prvo in drugo

brez defekta — na cilju!



„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborno upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.



Edna posebnost likerja je

Zdravnik želodca

Modni salon Stuchly-Maschke

3 Ljubljana, Židovska ulica 3

priporoča cenj. damam tu in na deželi svojo bogato zalogo

- z mskih klobukov in športnih čepic - za dame in deklice po najnižji ceni.

Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Priznano dobro blago — nizke cene.

Vsled sklepa c. kr. deželnega kot konkurznega so-

dišča v Ljubljani z dne 5. IX. 1913, opr. št. S 10/13/4 se bode

trgovina Fr. Igliča

prot. trgovca v Ljubljani, Mestni trg 11

nadaljevala,

vsled česar se bode v konkurzno maso spadajoče blago in sicer: papir, zvezki, pisalno orodje, galanterijsko blago oprava za turiste, žepni in stenski koledarji in dr.

na drobno razprodajalo po globoko

znižanih cenah.

DR. FRAN NOVAK,

odvetnik v Ljubljani, kot začasni upravitelj konkurzne mase.

Za jesensko in zimsko sezijo sem !! dobil nad 30.000 komadov !!

blaga najnovejše mode in sicer:

nad 5000 oblek za dečke in gospode po K 8— 10— 15— in naprej

2000 raglanov ali površnikov za dečke in gospode po K 10— 15— 20— „ „

2000 otročjih kostumov „ „ 3— 4— 5— „ „

2000 štofastih hlač in modnih telovnikov „ „ 4— 5— 6— „ „

1000 klobukov za dečke in gosp. „ „ 2— 3— 4— „ „

3000 pelerin nepremočljive najboljše kvalitete po K 5— 6— 8— 10— „ „

nad 15.000 damske konfekcije kostumov, paletov, kril in bluz za dame in deklice najnovejšega kroja po

priznanih nizkih cenah!

Dalje se dobijo tudi pristni pariški modeli.

Postrežba točna in solidna.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Arena Narodnega doma. Od srede, 17. t. m. naprej odprto vsak dan od 4. popoldne do 10. zvečer. Arena Narodnega doma.

Prvikrat v Evropi!

Prvikrat v Evropi!

MISTERIOZNA AFRIKA

obstoječa iz 100 divjih bojevnikov, plesalcev, plesalk, godcev, rokodelcev, borilcev, plesalcev z meči itd., kakor tudi predvajanje izvrnega

orientalskega harema s poglavarjem favoritom,

trebušno plesalko Rebio, Bent Mohamedom, Ben Amerjem, plesalkami narodnih plesov Aziza, Ben Mohamedom, Kadija, Fekirjem, Hadjo Fatma, Aby Sennem, in za postrežbo določenimi zamorkami ter evnuhom Mohamedom Ben Dida.

Vstopnina: Odrasli 50 vin. Otroci 10 vin.

Ravnateljstvo: Leon Czutzka.